

A POLGÁR

A DEMOKRATA-LIBERÁLIS POLGÁRSÁG LAPJA

Előfizetési ára:

Egy évre 240.000 korona
Félévre 120.000 korona
Negyedévre 60.000 korona

Főmunkatárs:

VÁZSONYI VILMOS
Felelős szerkesztő: CSERGŐ HUGÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VII. ker., Aréna út 80. sz.
Telefón: József 55—71
Megjelenik minden szombaton

A német gabonakereskedelem is küzd a kormány támogatása szövetkezeti értékesítéssel

Baj van a rozstermeléssel

A berlini Gabona- és Terménykereskedők Egyesületének a tőzsde közvetlen szomszédságában van a helyisége. Teremnek beillő szobák. Minden második ajtón a felírás: választott bíróság ülésterme. Asztalok és állványok tele papirozsaeszkökkel, gabonamintákkal. A legfőbb ülésterem el van foglalva. Mindenféle csengő telefonok. Összbenyomás: komoly, dolgozó érdekképviselő.

A titkár az utolsó felesztendő (1926 január 1. június 30.) statisztikáját lapozgatja: ezek szerint az adatok szerint Magyarország nagyon jelentéktelen szerepet játszik Németország gabonaellátásában. Az említett felesztendőben a búzabehozatal 834.000 tonnára rúgott, ebből Kanadára esik 228.000, az Egyesült-Államokra 215.000, Argentínára 160.000, Ausztráliára 122.000, Oroszországra 60.000, Magyarországra pedig 1978 tonna. Búzalisztból hasonló a helyzet, az 56.200 tonnára rúgó összbéhozatalból csak 396 tonna esik Magyarországra.

Beszédközben szó esik a magyar gabonakereskedelem helyzetéről, hitelkriszisérről s a kormánytervezte értékesítő akcióról.

„Sajnos, itt nem egyes államokban izoláltan fellépő jelenséggel, hanem bizonyos tekintetben világjelenséggel állunk szemben — jegyzi meg a titkár —, mert

a szövjetek Oroszországban, az anti-bolsevista Kanadában és mondjuk Németországban, tehát minden tekintetben különálló gazdasági területeken egyforma szívóssággal fojlik a harc a gabonakereskedelem kiküszöböléséért és a szövetkezeti értékesítésért.

Lássuk a folyamatot Németországban! A német mezőgazdaság állandóan panaszkodik, hogy veszteséggel dolgozik, és hogy nem bírja a reá háritott közterheket. A kormány nincs abban a helyzetben, hogy az elalási árakat a vámok felemelése által megjavítsa; és ezért szuggesztív eszközként a kereskedelemre háritja a felelősséget, úgy állítván be a dolgot, hogy a kereskedelem illegális haszna okozza a termelőnek juttatott árak alacsony nivóját. Hogy ezt a illegális keresetet megszüntessék és a ke-

reskedőt mint feleslegesen drágító közvetítő szövetet kikapcsolják, állami hitelakcióval támogatják a szövetkezetek értékesítő törekvéseit. Így az idén a birodalmi bank az értékesítő szövetkezetek központjának

240 millió aranyárka hitelt nyújtott a szövetkezetek raktárházaiba beraktározandó gabona lombardirozására.

Ez a hitel a termelőnek 7½%-ba kerül. Ismeretes dolog, hogy ma a legkomolyabb, jól fundált gabonacégeknek is nehezére esik nagyobb bankhitelt kapni és nyújtani. Legalább is olesó kamatláb mellett. Hogy a szövetkezetek olesó hitelle milyen bönít hatást vált ki a sokkal nehezebb viszonyok között dolgozó kereskedelemre az könnyen elképélhető.

„A mult esztendőben tényleg sok baja volt a német gabonatermelő mezőgazdáknak. Ezalatt a gyűjtőfogalom alatt a mecklenburgi, pomerániai, sziléziai és szász közép- és nagybirtokokat kell érteni. Ezek a mezőgazdák évtizedek óta a rozstermelésre vannak beállítva, mint hogy a rozs Németország legfontosabb kenyérgabonája. A mult esztendőben az egész világon bőséges volt a rozstermés, amely áresést eredményezett. De ezen az általános jelenségen kívül Németországban egy másik tényező járult ahhoz, hogy az árak hanyatló irányzatot mutatnak. A háborúban és az azt követő első időben a német Hinterland híhetlenül rossz kenyeret kapott. A sok fekete kenyér megfuküdte a közönség gyomrát a német munkás megeseömlött a rossz háborús anyagtól és természetes reakció gyanánt a német gyomor fehér vagy legalább is fehérebb kenyér után vdgyik.

A búzában mutatható nagyobb kereslet érzékenyen sújtja a német mezőgazdaságot, amely csak bizonyos

országrészekben képes búzát termelni és amely sokkal jobban hajlik a rozstermelés felé.

Az el nem adott tavalyi rozsfelcsesleg a német gazda immobilizálását jelenti és mi sem természetes, mint hogy a német

mezőgazda két kézzel nyúl a szövetkezetek kínálta olesó pénz után hogy áruját lombardirozhasssa.

A viléki német gabonakereskedő a legnagyobb aggodalommal néz az értékesítendő kampány elé, mert az a mezőgazda, aki évek óta a kereskedőnek adta el a termését, és most is szívesen venné azt az eladásra igénybe, a ossz ádakra való tekintettel termésének nagyobb részét még vissza akarja tartani. Amit azonban csak úgy tehet, ha erre az árura hitelt kap. Ha a kereskedő ezt a hitelt és pedig ugyanolyan kamat ellenében nem tudja a termelőnek nyújtani, akkor valószínű, hogy nemesak a lombardirozásra szánt termés jut a szövetkezethez, hanem a különben a kereskedő útján lebonyolított eladást is a szövetkezet fogja közvetíteni.

Hogy a gabonakereskedő ugyanazt a hitelt, amelyet a szövetkezetek kapnak a birodalmi banktól, nem igényelheti-e a termelés és értékesítés érdekében a maga részére is, e tekintetben még nem elég világos a helyzet. A kereskedők érdekképviselői mindenestre mindent megkísérlelnék e terv sikere érdekében.

Megindult a nyersbörkivitel

Az OMKE akciója a nyersbörkivitel felszabadításáért fontos megállíhoz jutott a nyers borjúbörkészletek kivitelének megengedésével. Mint megirtuk, a kereskedelmi minisztérium 50.000 drb. nyers borjúbör kivitelére adott engedélyt és a Nyersbörkereskedők Egyesületét hívta fel arra, hogy a kiviteli engedélyeket a felhalmozott készlettel rendelkező nyersbörkereskedők között felossza. Szombaton és hétfőn folytak a kereskedelmi minisztériumban tárgyalások a felosztás körül, míg végül is teljes megegyezésre került a sor, az engedélyeket már szétosztották, és így hosszú esztendőig tartó szünet után a nyersbörkivitel újból megindult. Természetes, hogy az OMKE nem elégszik meg a nyers borjúbörkészletek kivitelének kontingenssel korlátozott engedélyvel, hanem továbbra is ragaszkodik ahhoz, hogy a nyersbörkivitel az egész vonalon teljesen felszabadíttassék.

VÁCI UCCA, VÁCI UCCA ...

A Váci ucca üzleti forgalmának elsorvadását jelentené a korzó megszüntetése

Tiltakoznak a kereskedők az autóbusz-forgalom odairányítása ellen — Megint összeütközésbe került a büro az étellel

Miként ismeretes bizonyos illetékes koponyákban az a sajtóságos idea született meg az utóbbi napokban, hogy a Váci uccába be kell vezetni az autóbusz-forgalmat, mert hát sehogy sínes rendjén, miszerint a Vörösmarty tér felől az Apponyi tér irányába tartó szárazföldi dreadnaught a Városháza uccára kerüljön le, a Váci ucca helyett s így mintegy ötnegyed perces kerülővel érjen a célhoz.

Mégis csak furesa valami az a bizonyos hivatalos észjárás. A főváros közlekedési bizottsága minden szépités nélkül beismerte legutóbb, hogy *legalább is hatvan új autóbust kellene beállítani a forgalomba, hogy végre legalább megközelítően ki lehessen elégíteni a fővárosi lakosság közlekedési igényeit* s erre most — ahelyett hogy a régóta várt új autóbuszrelációk kiépülének — a már meglévő vonalak új beosztásával szeretnék elodázni bizonyos helyeken a jelenlegi autóbusz-forgalom krízisének megoldását. Még keresve se lehetett volna inkább reáhibáznai arra a kétbalkezü koncepcióra, mely a Váci ucca útvonalának felhasználásával akarna az autóbusz-forgalmat „fejleszteni”. Ami persze azt jelentené a valóságban, hogy *végre egyszer s mindenkorra a Váci ucca korzójellegének s az ott elhelyezkedett elit kereskedőcégek elvesztik a forgalmuk egy igen jelentős hányadát*. Eppen most, mikor a boltbérlet veszedelmes közelkednek a teljes aranyparitás felé.

Az előjelek ugyan azt mutatják, hogy a hivatalos fórumok egyelőre még nem mondták ki ebben a tekintetben az utolsó szót, mindazonáltal már is a *legnyomatékosabban magunkérde kívánjuk tenni az érdekelt váciuccai kereskedők tiltakozását minden olyan terv és idea ellen, mely tudatosan meg akarja fosztani a Váci uccát hagyományos korzói jellegétől*. Már pedig az ide áttölt autóbusz-forgalom egy csapással számúzná innen a déli órák megszokott elegáns sétáló publikumát s az amúgy is kritikus helyzetben lévő kereskedők forgalmán esetleg *halálos sebet ütne*.

Hadd adjuk itten át a szót a Váci uccai kereskedők többjének, akik egyértelműen állást foglalnak minden olyan irányú közlekedési reform ellen, mely a főváros eme legelőkelőbb korzójának a fennállását s ezzel együtt egy egész sereg kereskedőnek az existenciáját veszélyeztetné.

Rózsza József,

a Rózsza-féle szücség főnöke:

— Hosszú évtizedek óta a Váci ucca a főváros előkelő társadalmának a kedvelt találkozóhelye s *már a mostani növekedő autóbusz-forgalom is erősen veszélyeztetni kezdi az ucca korzójellegét*.

Annál inkább jelentene halálos csapást erre az autóbuszkolosszusok megjelenése. A Váci ucca sétáló publikumának egyenesen a testi épségét veszélyeztetnék ezek a járművek s így előreláthatóan rövidesen teljesen a Dunaparttra szorulna ki a déli órák sétáló publikuma. A Kossuth Lajos uccába még be lehetett vinni a villamosforgalmat, anélkül, hogy a járókelők testi épségére veszélyt jelentett volna, mert hiszen *ennek az uccának a járdái meg lehetőségen szélesek*. Nem így azonban a szűk Váci ucca, ahol a sétálók *minduntalan kénytelenek lemenni az úttestre, hogy elférjenek*. A korzó publikumának elmaradása egyszerűen *katasztrofális hatással* volna az amúgy is nagy mértékben megcsökkent üzleti forgalmakra s ezért mindenképpen ellenezendő kell az autóbuszok erőfelé való haladását.

A Ranzenberger-féle ernyőzlet részéről

— Az autóbusz-forgalom ideirányítását mindenképpen *végzetes ötletnek kell tartanunk*, miután egyszerűen elhessegetné a Váci ucca sétáló népét. Tapasztalatunk szerint *akárhány esetben a minden vételi szándék nélkül sétáló közönség is hirtelen kedvet kap egy-egy árucikk megvásárlására, ha a minőség vagy ár felkelti a figyelmét valamelyik kirakatban*. És éppen ennek a lehetőségétől fosztana meg bennünket a korzóforgalom megszűnése. Arra is reá kell mutatnunk, hogy a nagyszűk autóbuszok a szűk Váci uccában oly nagyfokú rázkódtatásokat idéznének elő, hogy *akárhány kirakat üvegét s a benne lévő tárgyak épségét is veszélyeztethetné*.

A Brett Sarolta-féle nőikalap cég részéről:

— Az autóbusz-forgalom bevezetése feltétlenül tönkre fogja tenni a Váci ucca jelenlegi *nívóját* s el fogja innen terelni azt a *speciális vásárlóközönséget*, melynek fogyasztása pedig igen jelentős szerepet játszik az üzletvitelünk kalkulációs számításában. Mindenképpen össze kell tehát fognunk, hogy ezt a szerencsétlen ideát *még esirájában elfojtsuk*.

A Zwieback Lajos és Testvére

cég részéről Squarelina cégvezető: — Egyetlen pillantással meggyőződhetünk róla, hogy *már a jelenlegi autóbusz-forgalom is a legnagyobb mértékben veszélyezteti a Váci ucca régi hátfeltűnő ez a mi üzletünk táján*, ahol a Váci ucca a legkeskenyebbre szorul össze. Most még csak az hiányzik, hogy az autóbuszok is megjelenjenek. A forgalmunk az utóbbi évek alatt amúgy is a minimálisra csökkent, s ha most

még a korzó sétálói is távolmaradnak a kirakatainktól, úgy *egész nyugodtan lehúzhatjuk a redőnyöket*.

A Württembergi Fémáruüzlet vezetősége:

— Mostanáig különleges intézkedések igyekeztek szabályozni a Váci ucca járműforgalmát, s például el volt rendelve, hogy *11 és 2 óra között délben nem közlekedhetnek itt semmiféle teherjárművek, sőt ezeknek a lerakódómunkálatait is azonnal be kellett elegendő sűrűséggel 11 óra lett s a sétáló közönség nagyobb számmal kezdett mutatkozni a korzón*. Annál inkább esodálatos, hogy most e különleges védelem helyett egy csapással végét akarják vetni a Váci uccai korzó jellegének s lehetővé kívánják tenni az autóbuszok felvonulását a Váci uccában. Könnyű előre látni, hogy ez megint csak *egy minden eddiginél súlyosabb áttakat jelentene az amúgyis kritikus napokat élő, horribilis házbérékkel s adóterhekkel küzdő kereskedők számára*. Remélhetőleg a döntésre hivatott hivatalos fórumok meg fogják hallanni tiltakozásunkat s nem engedik valóra válni ezt a fatális ideát.

Folytathatnók még a tiltakozások s méltatlankodások, felindulások egész sorát. De talán az eddigiek is elegendőek lesznek ahhoz, hogy a *helyes közlekedési politikához mindenekelőtt épkező koncepciók és főként kellő számú járművek kellenek, semmi esetre sem szükséges azonban a kiérdemesült, rozoga szárazföldi bárkákat reáesztítani a Váci ucca terefelől korzópublikumára*. Mert ettől a közlekedés még nem lesz jobb. Még akkor se, ha elvérzik bele a nagytradiციójú, régi cégek egész sora.

Seyboldok a Király uccán

Meglátogattuk a királyuccai tagtársak egész sorát. Voltunk minden rangú és rendű üzletben, iródban, műhelyben. Beszélünk nagy üzleti telepek ezeröndű tulajdonosaival, akik hatalmas szervezet kormányoznak és beszélünk szerény boltosokkal, akiknek nem kisebb a gondja és beszélünk üzletasszonyokkal, akik derűs heroizmussal állnak a férj oldalán, vagy ezüstös hajjal maguk állják a harcot.

A Király uccának megmaradt a régi képe. Élénk sürgés-forgás zajlik le az ucca két üzletsora között. És ez az üzletsor a régi és újabb boltok olyan galériája, melyet csak a komoly és becsületes kereskedői tudás és törekvés tud létesíteni és az ezernyi baj viharában fentartani.

Mindenütt szívesen fogadták az OMKE kiküldöttét. Megnyiták az ajkakat, hol panaszos szóra, hol reménysugaras bizakodásra.

A szücs a fellegek között.

A bércszárnya második emeletén van a szücsmester-tagtárs műhelye. Amikor belépünk, nagy csend mindenütt. A mester az ablaknál ül és elmélázva nézi az eget.

Laptulajdonos: **dr. Vázsonyi János**
Felelős kiadó: **dr. Csörgő Hugó**